Jeanne (94) uit Mol en Lydia (86) uit Oekraïne herinneren zich de Tweede Wereldoorlog

Wakker worden in een andere wereld

Neen, ik heb geen familie in Kiev. Neen, ik heb geen vrienden of kennissen in Oekraïne. Neen, ik was nooit in dat land. Neen, ik ken niemand persoonlijk in mijn omgeving met Oekraïense roots. En toch houdt de oorlog in Oekraïne me bezig. Het land wordt kapot geschoten. Geopolitieke stratego zet mensenlevens in als vervangbare pionnen. Een sinds decennia nooit meer geziene stroom vluchtelingen botst met mijn droom (of illusie) van een vreedzaam Europa. **Op 24 februari werden we wakker in een ander Europa, in een andere wereld**. Huiveringwekkende beelden schrijven opnieuw donkere beelden, die herinneren aan de zwartste bladzijden uit onze geschiedenis. Onze oudste senioren, de negentig-plussers, worden plots pijnlijk herinnerd aan de horror van de Tweede Wereldoorlog.

Ik hoor een beetje radeloosheid in de **woorden van Jeanne, nu 94 jaar**: "*Wij hebben inspanningen geleverd, individueel en collectief, om een einde te maken aan oorlogen. Onze generaties hebben geïnvesteerd in verzoening en in de opbouw van een Europa van duurzame vrede, vrijheid en vooruitgang. Wat we nu zien gebeuren in Oekraïne staat haaks op deze idealen. Is dan alles voor niets geweest?*"

Ouderen worden te vaak vergeten

Raar maar waar: precies een dag eerder, op 23 februari, kwam een internationaal rapport uit onder de titel: 'Niemand wordt gespaard'. Human Rights Watch rapporteert daarin over de specifieke situatie van ouderen in een vijftiental conflicten tussen 2013 en 2021. Vrouwen en kinderen komen het vaakst in beeld als het gaat over de ellende die gewapende conflicten met zich brengen voor de burgerbevolking. Akkoord, dat zijn ook erg kwetsbare groepen. Maar ouderen worden te vaak vergeten. **Zij blijven vaak alleen en in eenzaamheid achter**, missen elke vorm van ondersteuning voor hun fysieke en mentale gezondheid, kunnen niet vluchten, moeten het stellen met het weinige dat na geweldplegingen overblijft. En bovendien zijn ze dikwijls slachtoffers van fysiek geweld, waaronder moord en verkrachting. De conclusie van het rapport is duidelijk. 'Ouderen zijn vaak niet meer in de mogelijkheid te vluchten. Regeringen en de Verenigde Naties moeten dringend de specifieke risico's en noden van ouderen in conflictregio's erkennen en initiatieven nemen om hen te beschermen. Ouderen mogen niet langer onzichtbare slachtoffers blijven bij gewapende conflicten.'

Op 25 februari al bericht AGE Europe: 'Al lijdt gans Oekraïne onder de invasie, ouderen worden bijzonder zwaar getroffen. Ze kunnen niet vluchten, blijven alleen achter zonder familie, verwanten of buren, en ze zijn afgesneden van elke vorm van hulpverlening, inclusief medicijnen en voedsel.'

Enkele getuigenissen uit Oekraine

De **70-jarige Ekaterina** uit Oost-Oekraïne getuigt: "*Mijn huis staat in de vuurlinie, waar elke dag hevig geschoten wordt. De bombardementen gijzelen mijn gedachten de ganse dag. Wat als ze mijn huis raken, en de ramen, deuren en dak wegblazen? Wie gaat mij dan helpen? Ik kan in de kelder schuilen en er zijn veilige plaatsen in het dorp, maar je moet daar eerst geraken en dat is helemaal niet veilig*."

Ook de **86-jarige Lydia** heeft schrik. "*Ik ben bang dat het opnieuw wordt zoals in de Tweede Wereldoorlog'"* vertelt ze. "*Ik was vijf jaar als de oorlog startte en ik herinner me de militaire voertuigen die door de straten denderden. Er was niets te eten. We moesten gras eten. Ik ben nu te oud om te vluchten. Er is wel een schuilkelder in de buurt, maar ik ben bang die niet*

tijdig te kunnen bereiken. Ik hoop dat mijn buren me niet in de steek laten; moge God hen behoeden. De mensen lijden, leven in angst; iedereen is in de war en bang."

Ouderen hebben het bij conflicten bijzonder moeilijk. Ze raken snel geïsoleerd; blijven eenzaam achter, gescheiden van familie en verwanten, verstoken van voedsel en medicatie. Ik voel me nauw met hen verbonden. Ook met de Russische ouderen die niet akkoord gaan met de gang van zaken, zoals de 77-jarige Yelena Osipova die gisteren bij een anti-oorlogsprotest in Sint Petersburg door de politie gearresteerd werd.

Jef Van Hecken
maart 2022